

1. Projekto pristatymas: Tremties liudijimai

Problema

Karas ir okupacijos paliko randus. Vaikai patyrė **tremtį ir Holokaustą**. Skaudu, bet svarbu.

Antrasis pasaulinis karas ir po jo sekusios okupacijos paliko gilius randus Lietuvos istorijoje, ypač vaikų gyvenimuose. Daugybė vaikų patyrė tremtį į Sibirą arba išgyveno Holokaustą getuose. Jų istorijos yra skaudžios, bet labai svarbios, kad suprastume praeitį ir vertintume dabartį.

Tikslas

Pagerbti **vaikų atminimą** ir perduoti jų **patirtis** ateities kartoms.

Šio projekto tikslas – pagerbti tremtį ir Holokaustą išgyvenusių vaikų atminimą. Siekiama perduoti jų patirtis ateities kartoms, kad istorija būtų prisimenama ir daugiau niekada nepasikartotų.

Kūrybiškumas

Pasitelksime **kūrybiškumą** ir **istorijos žinias**.

Projekto metu pasitelksime kūrybiškumą ir istorijos žinias, kad geriau suprastume ir perteiktume šių vaikų patirtis. Tai gali būti esė, piešiniai, eilėraščiai ar bet kokia kita kūrybinė forma.

Vertinimo kriterijai (1)

Istorinis tikslumas.

Empatija.

Mokytojas vertins, ar jūsų darbas atspindi istorinę tikrovę ir ar teisingai supratote tremties bei Holokausto kontekstą. Taip pat bus atsižvelgiama į tai, ar sugebėjote pajusti ir perteikti empatiją išgyvenusiems vaikams.

Vertinimo kriterijai (2)

Kūrybiškumas.

Originalumas.

Bus vertinamas jūsų kūrybiškumas ir originalumas perteikiant istorijas. Svarbu, kad darbas būtų ne tik informatyvus, bet ir įtraukiantis bei jaudinantis.

2. Okupacijos ir tremties kontekstas

Antrasis pasaulinis karas Lietuvoje

- 1940 m. **Sovietų Sąjunga** okupavo Lietuvą.
- 1941 m. **Vokietija** okupavo Lietuvą.

Antrasis pasaulinis karas Lietuvoje prasidėjo 1940 m., kai Sovietų Sąjunga okupavo šalį. Po metų, 1941 m., Lietuvą okupavo Vokietija. Šios okupacijos turėjo didelę įtaką Lietuvos gyventojams, ypač vaikams, kurie patyrė tremtį ir Holokaustą.

Sovietinė okupacija

- Prasidėjo **1940 m.**
- Masinės **tremtys į Sibirą.**

Sovietinė okupacija Lietuvoje prasidėjo 1940 m. ir pasižymėjo masinėmis tremtimis į Sibirą. Tūkstančiai žmonių, įskaitant vaikus, buvo išvežti iš savo namų ir patyrė sunkias sąlygas tremtyje.

Nacistinė okupacija

- Prasidėjo **1941 m.**
- **Holokaustas** Lietuvoje.

Nacistinė okupacija Lietuvoje prasidėjo 1941 m. ir atnešė Holokaustą – žydų genocidą. Tūkstančiai žydų vaikų ir suaugusiųjų buvo nužudyti.

Vilniaus ir Kauno getai

Vilniaus ir Kauno getai buvo įsteigti nacistinės okupacijos metu. Žydai buvo priversti gyventi uždaroje teritorijoje, kur patyrė badą, ligas ir nuolatinę baimę.-

Vilniaus ir Kauno getai buvo įsteigti nacistinės okupacijos metu. Žydai buvo priversti gyventi uždaroje teritorijoje, kur patyrė badą, ligas ir nuolatinę baimę.

3. 🔄 Užpildyk tarpus. Įrašyk tinkamus praleistus žodžius pateiktame tekste.

Atsakymų variantai: kariuomenės, laikotarpis, Okupacija, netenka, taisyklės.

_____ yra _____ įvykdytas teritorijos užėmimas ir valdymas. Okupacijos metu vietiniai gyventojai dažnai _____ savo teisių ir laisvių. Tai yra labai sunkus _____ šaliai ir jos žmonėms, nes okupantai nustato savo _____.

Atsakymų variantai: išvežami, gimtosios, karo, Tremtinys, Holokaustas.

_____ – tai žmogus, kuris priverstinai iškeldinamas iš savo _____ vietos į kitą, dažnai atokią, vietovę. Lietuvoje tremtiniai buvo _____ į Sibirą.
_____ – tai žydų tautos genocidas, kurį vykdė nacistinė Vokietija Antrojo pasaulinio _____ metu.

Atsakymų variantai: sąlygomis, Getas, izoliuoti, pirmas, sergamumas.

_____ – tai atskira miesto dalis, kurioje priverstinai apgyvendinami žydai. Getuose žmonės gyveno labai sunkiomis _____, trūko maisto, vaistų, buvo didelis _____. Tai buvo _____ žingsnis link Holokausto, siekiant atskirti ir _____ žydų tautybės žmones.

4. © Tremties ir Holokausto pamokos

Laisvės kryžkelės. 1941-ieji: tremtis vaikų akimis

1941 metų birželio 14-oji. Trečia nakties. Niekas nežadėjo nelaimės šią tykią priešaušrio valandą. Tačiau ji jau sliūkino į tūkstančius namų, ramiai prieš dienos darbus besiilsinčių sodybų, į tūkstančius šeimų, nė nenujautusių, kad ši paskutinė nakties valanda daugeliui taps ilgesingais prisiminimais apie tai, kai visi dar buvo drauge. Niekas nė nesapnavo, kad išaušusi diena į šipulius sudaužys jų pasaulį, sutraiškys likimus, suluošins gyvenimus.

Tą valandą nelaimė jau stovėjo ant slenksčio. Valsčiuose ir miesteliuose prie parengtų sunkvežimių jau rikiavosi ginkluoti sovietų kareiviai, stotyse garvežiai stumdė parengtus gyvulinius vagonus, netrukus tapsiančius septyniolika ešelonų, kurie per artimiausias keturias dienas išveš toli nuo tėvynės daugybę niekuo dėtų žmonių. Daugelį iš jų - amžinai.

Taip prasidėjo pirmieji masiniai lietuvių trėmimai. Apie tai, kaip kruopščiai jiems buvo rengtasi, pakalbėsime kiek vėliau. Dabar tik pasakysime, kad "operacijos" išvakarėse vyriausiojo sovietų budelio Lavrentijaus Berijos pavaduotojo V. Černyšovo išsiųstoje telegramoje trėmimų koordinatoriams I. Serovui ir V. Abakumovui nurodoma išvežti iš Lietuvos 21 114 žmonių, iš jų 7498 - į lagerius, o 13 616 - į tremtį. Ši direktyva buvo įvykdyta beveik tiksliai - 1941 metų birželio 14-18 dienomis į lagerius buvo išvežta 7,35 tūkst., į tremtį - 12,33 tūkstančiai tų, kuriuos sovietiniai okupantai vadino "socialiai svetimais elementais".

Baisiausia, kad tarp sovietinės valdžios priešų buvo ir daugybė vaikų: beveik pusei to birželio tremtinių nebuvo ir šešiolikos. Okupantai nesigailėjo net nevaikštančių kūdikių - gyvuliniuose vagonuose atsidūrė 556 vaikai iki vieno metų amžiaus. Kas trečias iš jų netrukus mirs nuo šalčio, bado ir ligų. Klaiku net pagalvoti, ką turėjo išgyventi vaikai Sibiro pragare. Šiandien mes tai galime sužinoti iš nedaugelio tų, kurie, dar visiškai maži buvo prievarta išplėšti iš savo pasaulio, išgyveno, sugrįžo ir šiandien yra su mumis. Jų sukrečiantys liudijimai negali palikti abejingų.

5. 🏠 Holokausto atminties vietos

Holokausto atminties vietos

Pasidomėkite Holokausto atminties vietomis savo **aplinkoje**.

Mokiniam siūloma išsiaiškinti, ar jų gyvenamojoje vietovėje ar netoliese yra Holokausto aukų atminimo vietų. Tai gali būti masinių žudynių vietos, senosios žydų kapinės, sinagogų liekanos ar kiti memorialai. Svarbu ne tik aplankyti šias vietas, bet ir pasidomėti jų istorija: kas čia įvyko, kas buvo nužudyti, kokios buvo to meto aplinkybės. Toks asmeninis prisilietimas prie istorijos padeda geriau suprasti Holokausto tragediją ir jos reikšmę.

Vietų istorijos

Išsiaiškinkite **istorijas**, susijusias su šiomis vietomis.

Mokiniam rekomenduojama ne tik aplankyti Holokausto atminimo vietas, bet ir išsiaiškinti konkrečias istorijas, susijusias su jomis. Tai gali būti pasakojimai apie žmones, kurie buvo nužudyti tose vietose, liudijimai apie įvykius, vykusius per Holokaustą, ar informacija apie tai, kaip tos vietos buvo naudojamos nacių okupacijos metu. Šias istorijas galima rasti archyvuose, muziejuose, knygose ar internete. Svarbu atkreipti dėmesį į detales ir stengtis suprasti, ką išgyveno žmonės, tapę Holokausto aukomis.

Apsilankymas

Jei įmanoma, **aplankykite** šias vietas.

Jei mokiniai turi galimybę, rekomenduojama asmeniškai aplankyti Holokausto atminimo vietas. Tai gali būti paminklai, muziejai ar buvusios koncentracijos stovyklos. Apsilankymas tokiose vietose leidžia pajusti istorijos realumą ir geriau suprasti Holokausto mastą. Svarbu elgtis pagarbiai ir prisiminti, kad tai yra vietos, kur įvyko didžiulės tragedijos. Nuotraukoje matoma Aušvico-Birkenau naikinimo stovykla Lenkijoje.

